

ARNTZEN DE BESCHE

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo

Trondheim, 14. januar 2021
Ansvarlig advokat: Ole Skeidsvoll Moe
128783-106

Sendes kun pr. e-post: nve@nve.no

MERKNAD TIL HØRINGSUTTALELSER OM EKSPROPRIASJON OG FORHÅNDSTILTREDELSE

Vi viser til oversendelse fra NVE av 13. januar 2021 med høringsuttalelser til søknad om ekspropriasjon av rettigheter i forbindelse med vannuttak og regulering av Monsevatnet, og vil knytte noen kommentarer til disse på vegne av søker og ekspropriant NRS Settefisk AS («NRS»).

1 INNLEDENDE MERKNADER

Vi vil kun knytte kommentarer til de uttalelser som anses relevant for vurderingen av vilkårene for ekspropriasjon og forhåndstiltredelse etter oreigningslova. Øvrige uttalelser, som for eksempel uenighet om eksisterende rettigheter og anførsler om ulovlig bruk av eksisterende vannuttak, er ikke relevant i denne sammenheng.

Vi finner innledningsvis også grunn til å bemerke at interesseavveiningen etter oreigningslova § 2 andre ledd, foruten det formelle beviskravet, er sammenfallende med den interesseavveining som må gjøres ved konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 25 første ledd, se Ot.prp. nr. 39 (1998-1999) s. 223-224:

«Oreignl § 2 annet ledd stiller krav om inngrepet «tvillaust er til meir gagn enn skade» for at vedtak eller samtykke til ekspropriasjon kan gis. Uttrykket «tvillaust» er bare ment som en regel om beviset, og det som kreves er bare vanlig overvekt i interessene, jf her Rt-1964-1025 som gjaldt en ekspropriasjonssak i medhold av jordloven. [...] Bestemmelsen innebærer dermed ikke i seg selv et strengere krav enn hva som stilles for konsesjonspliktige tiltak etter § 8, jf ny § 25, men det skal være klart og tydelig at en slik overvekt foreligger.»

Vurdering av vilkårene i vannressursloven § 25 som ble gjort i forbindelse med konsesjonsbehandlingen vil derfor være relevant, og i utgangspunktet dekkende, for den vurdering som må foretas ved vurderingen av NRS sin søknad om ekspropriasjon for gjennomføring av vassdragstiltaket i henhold til konsesjonen. På generelt grunnlag, viser vi derfor til de vurderinger som fremgår av NVEs begrunnelse for konsesjonen for vassdragstiltaket.

Basert på de uttalelser som er innkommet, er NRS av den oppfatning at det er «tvillaust» at de allmenne og samfunnsmessige fordeler ved ekspropriasjonstiltaket er større enn ulempene tiltaket fører med seg, jf oreigningslova § 2, i tråd med NVEs konklusjon vurderingen av vassdragstiltaket opp mot vilkårene i vannressursloven § 25.

Vi viser i denne forbindelse også til Karlsøy kommunes uttalelse til ekspropriasjonssøknaden i brev av 17. november 2020, som underbygger dette.

2 MERKNADER FRA EIERNE AV GNR 7 BNR 4, 21, 28, 78 OG 211

Grunneierne er representert i ekspropriasjonssaken av advokat Kristoffer Dons Brøndbo, som på deres vegne har kommet med høringsuttalelse til ekspropriasjonssøknaden i brev av 5. januar 2021.

I brevet gjør grunneierne gjeldende at regulering av Monsevatnet vil være uheldig for estetikken i området og at tiltaket vil føre til ulemper for fiske i vannet og ferdsel over vannet på vinterstid.

Ulempene det vises til er i sin essens vurdert under konsesjonsbehandlingen. Vi viser til NVEs vurdering av vassdragstiltakets betydning for innlandsørret og landskap/friluftsliv/brukerinteresser på side 11 og 13 i begrunnelsen for konsesjonsvedtaket.

Hva gjelder endringer av det private drikkevannsuttaget, bemerker NRS at kvaliteten vil bli ivarettatt, også under anleggsperioden.

3 MERKNADER FRA EIERNE AV GNR 7 BNR 5, 16 OG 249

Grunneierne er representert i ekspropriasjonssaken av advokat Brynjar Østgård, som på deres vegne har kommet med høringsuttalelse til ekspropriasjonssøknaden i brev av 5. januar 2021.

I brevet ytres det misnøye med de forhandlinger som har vært gjennomført. NRS er ikke enig i de karakteristikker som gis. Som merknadene fra grunneier også underbygger, har imidlertid avstanden mellom partene vært for stor til at man har lyktes å komme til enighet om en avtalebasert minnelig løsning. Som følge av dette, har NRS ansett det som nødvendig og mest ryddig å starte en prosess med ekspropriasjon. Forhandlingsprinsippet i oreigningslova § 12 andre ledd er oppfylt.

I brevet stiller grunneierne spørsmål ved om inngrepet innebærer fallrettigheter. NRS presiseres at man *ikke* har søkt om ekspropriasjon av grunneierens fallrettigheter, i den forstand at man vil frata grunneierne rettighetene til å utnytte fallet i Storelva. Grunnen til at NRS har omtalt grunneierens fallrettigheter, er at man har ønsket å synliggjøre at rettigheten til å regulere vannstanden i Monsevatnet i prinsippet kan påvirke omfanget av en eventuell økonomisk utnyttelse av grunneierens fallrettigheter. I hvilken grad tiltaket vil ha en økonomisk betydning for grunneierens utnyttelse av fallrettighetene, er imidlertid et spørsmål som hører til skjønn og erstatningsutmålingen.

I forlengelsen av sistnevnte har grunneierne vist til at de kunne utnyttet vann fra Monsevatnet og vannfallet i Storelva i en økonomisk virksomhet. Vi bemerker at ulemper i form av økonomisk tap som følge av ekspropriasjonstiltaket vil være et spørsmål som hører til skjønn og erstatningsutmålingen. I den grad inngrepet fører til ulemper i form av økonomisk tap, vil erstatningsbeløpet veie opp for disse. Dette er følgelig ikke relevant ved vurderingen av vilkårene for ekspropriasjon i oreigningslova § 2.

De generelle ulempene knyttet til fiske, alminnelig nytelse og ferdsel på Monsevatnet, er de samme ulemper/interesser som vi har kommentert i dette brevets punkt 2, og vi viser til dette. Det samme gjelder for grunneierens kommentarer til inngrep i vannforsyningsanlegget.

Grunneierne har gitt uttrykk for at de kan være villig til å akseptere en ny vannledning på østsiden. NRS viser til at en slik løsning vil innebære to separate uttak av vann fra Monsevatnet, i motsetning til den løsningen NRS har lagt til grunn for ekspropriasjonstiltaket, som innebærer at man bruker

det samme uttaket som for vannforsyningen til settefiskanlegget. Dette er derfor en mindre hensiktsmessig og helhetlig løsning for vannuttak, som i seg selv kan reise spørsmål om konsesjonsplikt, og NRS opprettholder derfor fremdeles den løsningen som er lagt til grunn i ekspropriasjonssøknaden.

4 MERKNAD FRA EIER AV GNR 7 BNR 30

Grunneier har kommet med høringsuttalelse til ekspropriasjonssøknaden i brev av 5. januar 2021.

I brevet vises det til at gnr 7 bnr 30 må behandles som part/berørt av regulering av Monsevatnet, ettersom eiendommen grenser til Storelva. Vi bemerker at gnr 7 bnr 30 kun grense til Storelva i selve utløpspunktet, på havnivå, og det fremstår derfor som tvilsomt om eiendommen har rettigheter i Storelva som er vernet ved en ekspropriasjon for tiltak i Monsevatnet. All den tid eier gnr 7 bnr 30 allerede er tatt part i saken som følge av eiendommens rettigheter i drikkevannsuttaget, har imidlertid NRS ingen motforestillinger med å imøtekomme grunneiers ønsker om å bli behandlet som part i forbindelse med dette tiltaket. Hvordan disse rettighetene blir berørt, og om grunneier lider et økonomisk tap som følge av inngrepet, vil uansett bli gjenstand for behandling i skjønnet.

Videre stiller grunneier spørsmål ved hvilken alternativ løsning for omlegging av vannforsyningen NRS vil legge til grunn. Ekspropriasjonssøknaden gjelder alternativet skissert i ekspropriasjonssøknaden av 12. november 2020, punkt 4.2 a), slik det også fremgår av siste avsnitt under samme punktet. Vi viser for øvrig til kommentar i dette brevets punkt 3, siste avsnitt.

5 OM FORHÅNDSTILTREDELSE

NRS har anmodet om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25. I brevene fra advokat Dons Brøndbo og advokat Østgård har grunneierne vist til at vilkårene for å gi forhåndstiltredelse ikke er oppfylt.

Vi presiserer at begjæring om skjønn vil bli fremmet *umiddelbart* etter mottak av et vedtak om ekspropriasjon for tiltaket, forut for NVEs realitetsbehandling av anmodningen om forhåndstiltredelse.

I den grad dette har vært uklart, presiseres det at vi ber vi om at NVE avventer realitetsbehandlingen av anmodningen om forhåndstiltredelse til skjønnsbegjæringen er bekreftet sendt inn.

6 OM UNNTAK FOR UTSATT IVERKSETTING VED EVENTUELL KLAGE

I forlengelsen av dette, ber NRS om at det i ekspropriasjonsvedtaket gis unntak for oppsettende virkning av eventuelle klager etter oreigningslova § 5 andre ledd.

NRS viser til at man har iverksatt entreprisarbeider for settefiskanlegget i hundremillionersklassen i tillitt til konsesjonen etter vannressursloven av 30. april 2018. Dette konsesjonsvedtaket er rettskraftig. Entreprisarbeidene innebærer i seg selv et behov for fremdrift og unntak etter § 5 andre ledd, slik det også er vanlig i andre, store entrepriser, for eksempel på vegmyndighetens område. Det samme fremdriftsbehovet ligger også implisitt i selve konsesjonsvedtaket, hvor det er stilt vilkår om at arbeidene må settes i gang innen 3 år etter at konsesjonen ble gitt. Oppsettende virkning av en eventuell klage på ekspropriasjonsvedtaket vil ha store negative konsekvenser for NRS.

Som nevnt ovenfor, er interesseavveiningen knyttet til ekspropriasjonstiltaket i alt vesentlige sammenfallende med vilkårene etter vannressursloven § 25. Med grunnlag i de ulemper grunneierne har vist til i sine høringsuttalelser, er det etter NRS sin oppfatning ikke grunnlag for å

utsette den videre ekspropriasjonsprosessen til eventuelle klager på ekspropriasjonsvedtaket er avgjort. Videre bemerkes det at ekspropriasjonstiltaket og vassdragstiltaket uansett er reversible inngrep. Dette innebærer at et unntak etter § 5 andre ledd har marginale negative konsekvenser, om noen, for rettighetshaverne, selv om eventuelle klager på ekspropriasjonsvedtaket skulle føre frem etter at tiltaket er satt i gang.

Oppsettende virkning ved en klage på ekspropriasjonsvedtaket har derfor store negative konsekvenser for NRS, samtidig som det har ingen eller kun marginale negative konsekvenser for ekspropriatene at det innvilges unntak etter oreigningslova § 5 andre ledd.

NRS mener derfor at det foreligger «serlege høve» for å gi unntak etter § 5 andre ledd i vedtaket.

Med vennlig hilsen
Arntzen de Besche Advokatfirma AS

Ole Skeidsvoll Moe
advokat

Kopi: advokat Kristoffer Dons Brøndbo
 advokat Brynjar Østgård
 Morten Brattvoll og Lis Østerbø, Clodiusbakken 4, 9009 Tromsø